

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 24 Aralık 2012
Nr. Ref.: RK 333/12

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI 164/11

Başvurucu

Jetullah Mustafa

**Yüksek Mahkeme'nin Rev. 538/2008 sayı ve 28 Haziran 2011 tarihli hakkında
anayasal denetim başvurusu**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu, Priştine mukimi Bay Jetullah Mustafa'dır.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucunun itiraz ettiği karar Yüksek Mahkeme'nin Rev. 538/2008 sayı ve 28 Haziran 2011 tarihli kararıdır.

Başvurunun Konusu

3. Başvurucu, 3 Aralık 1993 – 2 Ekim 1998 dönemine ilişkin tazmini öngören Bölge Mahkemesi'nin 89/98 sayı ve 9 Şubat 1998 tarihli kararının Belediye Mahkemesi'nin şimdiye kadar yaptığı şekilde kısmen icrasının değil, tamamen icrasını talep etmiştir.
4. Başvurucu, kendisine 20 Eylül 2011 tarihinde teslim edilen Yüksek Mahkeme'nin 28 Haziran 2011 tarihli karara ilişkin yargılamanın gerektiği şekilde olmadığını ve tek yanlı olduğunu ileri sürmüştür.

İlgili Hukuk

5. Anayasa'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa'nın (bundan sonra: "Yasa") 20. maddesi ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan sonra: "İçtüzük") 56 (2). kuralı.

Başvuru Süreci

6. Başvurucu 20 Aralık 2011 tarihinde Mahkeme'ye başvurmuştur.
7. Mahkeme Başkanı'nın 17 Ocak 2012 tarih ve GJR 164/11 sayılı kararıyla Üye Ivan Čukalović raportör yargıç olarak görevlendirilmiştir. Başkan'ın aynı tarih ve KSH 164/11 sayılı kararıyla Üyeler: Robert Carolan (başkan), Altay Suroy ve Gjyljeta Mushkolaj'dan oluşan Ön İnceleme Heyeti belirlenmiştir.
8. Görev süresi 26 Haziran 2012 tarihinde dolay Üye Gjyljeta Mushkolaj yerine Ön İnceleme Heyeti'ne 2 Temmuz 2012 tarihinde Başkan Enver Hasani geçmiştir.
9. Ön İnceleme Heyeti 3 Temmuz 2012 tarihinde raportör yargıcın raporunu inceledikten sonra tam kadroda toplanan Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilmezliğine ilişkin öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

10. Kısa adı KUR olarak bilinen Priştine Bölge Su Şebekesi Şirketi "Batllava"nın kadrolu elemanı olan başvurucunun 3 Aralık 1993 tarihinde iş ilişkisi kesilmiştir.
11. Priştine Bölge Mahkemesi'nin 407/96 sayı ve 1 Kasım 1997 tarihli kararıyla başvurucunun iş ilişkisinin gayrihukuki bir şekilde kesildiği tespit edilmiştir. Başvurucunun eski işvereni olan şirket bu karara itiraz etmiştir.
12. Priştine bölge Mahkemesi 9 Şubat 1998 tarihinde çıkarttığı Ac. nr. 89/98 sayılı kararla itiraz başvurusunu temelden yoksun bularak reddetmiş ve KUR şirketine başvurucuya son işyerine veya benzer bir göreve iadesini emretmiştir. İş ilişkisinden doğan haklarının zorunlu olarak korunması gerekmektedir.
13. Başvurucu 21 Ekim 1998 tarihinde işyerine iade edilmiştir.
14. Priştine Belediye Mahkemesi 12 Şubat 1999 tarihinde başvurucuya 9 Şubat-21 Eylül 1998 tarihleri arasında ödenmeyen maaşların ödenmesine ilişkin talebini onamıştır.

15. Başvurucunun 26 Şubat 2001 tarihinde KUR şirketine yönelik dilekçesinde 3 Aralık 1993 – 21 Ekim 1998 aralığındaki maaşlarının tazmin edilmesi talep edilmiştir. 15 Nisan 2001 tarihli bir yazıyla bu talep reddedilmiştir.
16. Başvurucu 26 Aralık 2001 tarihinde Priştine Belediye Mahkemesi'ne başvurarak söz konusu dönemde ödenmeyen maaşlarının tazminini talep etmiştir.
17. Bu talep Priştine Belediye Mahkemesi'nin C1. Nr. 545/2001 sayı ve 22 Ocak 2003 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Belediye Mahkemesi, Yükümlülükler Yasası'nın 376(1). fıkrasının bu tür tazminlerin üç yıl içerisinde yapılmasını öngörmüş olup başvurucunun 4 ay 17 gün süreyle zamanaşımında olduğu gerekçesiyle söz konusu döneme ilişkin maaş tazmini hakkını kaybettiğine hükmetmiştir. Belediye Mahkemesi bu kararda hangi tarihi esas adlı belirtmemiştir.
18. Priştine Belediye Mahkemesi'nin CI nr. 377/2004 sayı ve 17 Şubat 2005 tarihli kararında Yükümlülükler Yasası'nın 376 (1). fıkrası uyarınca 3 Aralık 1993-21 Ekim 1998 tarihleri arasındaki döneme ilişkin başvurucunun tazmin edilmesini talep ettiği maaşları için üç yıllık zamanaşımı süresi dolduğu gerekçesini yeniden bildirmiştir. Başvurucu bu karara Priştine Bölge Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.
19. Priştine Bölge Mahkemesi 14 Ekim 2004 tarihinde çıkarttığı Ac. nr. 521/2005 sayılı kararla başvurucunun itirazını reddetmiştir. Zamanaşımı statüsü ve 1999 yılının Mart – Haziran ayları arasındaki askeri müdahale den dolayı Belediye Mahkemesi'nin doğru karar verdiği görülmüştür. Bölge Mahkemesi Belediye Mahkemesi'nin CI. nr. 377/2004 sayılı kararını onamıştır.
20. Başvurucu 31 Ağustos 2007 tarihinde Belediye Mahkemesi'nden yargılamanın tekrar edilmesini talep etmiş, Belediye Mahkemesi'nin 12 Şubat 1999 tarih ve I. nr. 2074/98 sayılı kararını önermiştir (4. maddeye bakınız).
21. Belediye Mahkemesi'nin 19 Eylül 2007 tarihinde çıkarttığı CI. nr. 377/2004 sayılı kararla yargılama tekrarı talebi için, belirtilen delillerin tespit edildiği tarihten itibaren otuz (30) günlük sürenin geçtiği gerekçesiyle reddedilmiştir. Başvurucu bu karara Bölge Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.
22. Bölge Mahkemesi 27 Ağustos 2008 tarihinde çıkarttığı Ac. nr. 907/2007 sayılı kararla başvurucunun itirazı reddedilmiştir. Başvurucu daha sonra Yüksek Mahkeme'ye bir dilekçe sunmuştur.
23. Yüksek Mahkeme 28 Haziran 2011 tarihinde çıkarttığı Rev. nr. 538/2008 sayılı kararla başvurucunun inceleme talebini temelden yoksun bularak reddetmiştir. Yüksek Mahkeme, yargılama tekrarına yönelik talebi reddettiklerinde alt derece mahkemelerinin yeni deliller bulduktan sonra otuz (30) günlük süre kuralını doğru uyguladıklarını belirtmiştir.
24. Başvurucu 20 Eylül 2011 tarihinde Yüksek Mahkeme kararını teslim almıştır.

Başvurucunun İddiaları

25. Başvurucu, kendisinin KUR şirketindeki işyerine veya benzer bir göreve iadesini emreden Priştine Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 89/98 sayı ve 9 Şubat 1998 tarihli kararının icrasını talep etmiştir.
26. Başvurucu, 22 Ocak 2003 tarihli Priştine Belediye Mahkemesi kararında:

- a. Zamanaşımı süresinin hangi tarihten itibaren hesaplanmaya başlandığını belirtilmediği ve
 - b. Tazminat tutarına hangi şekilde karar verildiğinin açıklanmadığını ileri sürmüştür.
27. Başvurucu devamında yargılama sürecinin aşırı ölçüde uzatıldığı ve haksız olduğuna dikkat çekmiş ve Yüksek Mahkeme'nin 20 Eylül 2011 tarihli kararının açık bir şekilde tek yanlı olduğunu ileri sürmüştür.

Başvurunun Kabul Edilirliği

28. Başvurucu tarafından sunulan evrakta iki tür yargılama sürecinden söz edildiği anlaşılmaktadır:
- (1) Priştine Belediye Mahkemesi'nin Cl. nr. 377/2004 sayı ve 17 Şubat 2005 tarihli kararının onandığı Priştine Bölge Mahkemesi'nin Ac. nr. 521/2005 sayı ve 14 Ekim 2005 tarihli kararıyla sonuçlanan ödenmemiş maaşların tazminine ilişkin yargılama ve
 - (2) Yüksek Mahkeme'nin 28 Haziran 2011 tarih ve Rev. nr. 238/2008 sayılı kararıyla sonuçlanan yargılama tekrarı talebine ilişkin yargılama süreci.
29. Mahkeme, (1) maddedeki yargılama süreciyle ilgili olarak Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın yürürlüğe girdiği 15 Haziran 2008 tarihinden önceki dönemle ilgili olduğunu tespit etmiştir. Bundan başvurusunun *ratione temporis* (zaman bakımından bağdaşmaz) olarak Anayasa hükümleriyle örtüşmediği ortaya çıkmaktadır (bkz. *mutatis mutandis*, 41510198 sayılı *Jasioniene v. Litvanya davasına ilişkin 6 Mart ve 6 Haziran 2003 tarihli AİHM kararı ve KI 61/09 sayılı Adler Com v. Yakova Belediye Başkanı Emirnamesi*).
30. (2) maddede belirtilen yargılama süreciyle ilgili olarak ise Yüksek Mahkeme'nin Rev nr. 538/2008 sayı ve 28 Haziran 2011 tarihli (20 Eylül 2011 tarihinde teslim alınan) kararında Çekişmeli Yargı Usulü Yasası'nın 423 (1) fıkrası uyarınca alt derece mahkemelerinin yargılama tekrarı başvurusunu reddettiklerinde yasayı doğru uyguladıklarına hükmedildiği tespit edilmiştir. Bu başvurunun ilgilinin yeni deliller sunma imkanı bulduğu andan itibaren otuz (30) gün içerisinde yapılması gerekirdi.
31. Mahkeme bu doğrultuda Anayasa Mahkemesi'ne Anayasa'nın 113.7 fıkrası ve Yasa'nın 47.2 fıkrasında belirtilen bireylerin başvuruda bulduklarında yasalarla belirlenmiş tüm kanun yollarını tükettiklerine ilişkin koşulları yerine getirip getirmediğinin incelenmesi gerekir.
32. Mahkeme, kanun yollarının tüketilmesi ilkesinin gerekçesinin, hukuk mahkemeleri de dâhil olmak üzere söz konusu otoritelere olası Anayasa ihlalini önleme veya düzeltmeye fırsat vermektir (bkz. *mutatis mutandis*, AİHM 25803/94 sayılı *Selmouni – Fransa davası 28 Temmuz 1999 tarihli kararı ve KI 41/09 AAB-Riinvest Üniversitesi v. Kosova Hükümeti başvurusu 27 Ocak 2010 tarihli kararı*).
33. Mahkeme, başvurusunun davasında mahkemelerin Çekişmeli Yargı Usulü Yasası uyarınca yargılama tekrarı başvurusunun süre geçtikten sonra yapıldığına hükmettiklerini tespit etmiştir. Bunun sonucunda mahkemeler yeni sunulan delilleri dikkate almaya sınırlandırılmışlardır.

34. Mahkeme, mevcut yasalara göre tüm kanun yollarının tüketilmediği sonucuna varmıştır.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.7 fıkrası, Yasa'nın 20. maddesi ve İçtüzüğün 56 (2) kuralı gereğince Anayasa Mahkemesi'nin 3 temmuz 2012 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine karar verilmiřtir.
- II. İşbu karar Yasanın 20.4 maddesi uyarınca taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanır.
- III. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Ivan Čukalović, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza